

Elämää, ihmisiä ja kesänviettoa Naantalin aukon saarissa ennen ja nyt

Kristiina Vihanto

2026

*Elämää, ihmisiä ja kesänviettoa
Naantalin aukon saarissa ennen ja nyt*

Kristiina Vihanto

2026

© 2026 Vihanto Kristiina

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100
Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-8904-9

Mökkielämä talvilepoon

Taas ollaan siinä hetkessä, kun kesä loppuu, vaikka sitä on yritetty pidentää niin paljon kuin on mahdollista. Lopulta loppu koittaa, kun luvataan huonoa säätä tai jopa lunta ja pakkasta. Tänä syksynä teemme viimeisen käynnin nyt, kun ilma on vielä sopivan lämmin ja meri kulkukelpoinen.

Vene kiittää nyt eteenpäin hyvää vauhtia, kun sai uuden akun edellisenä päivänä. Toivoimme, että akun osto olisi siirtynyt talven yli seuraavaan kevääseen, mutta ei. Viimeistä saarimatkaa varten piti ostaa uusi. Veneen akku ei anna etukäteismerkkejä loppumisestaan. Edellisen kerran selvisimme edestakaisesta saarimatkasta vaivatta ja nyt ei moottori inahdakaan (kannattaa merkitä ostopäivä akun kylkeen). Ei siis auta kuin etsiä työkalut, irrottaa akku ja lähteä akkuostoksille. Pahaksi onneksi olimme ostaneet uuden ruohonleikkurin ja ison multasäkin, jotka jo ehdimme raahata veneeseen. Multasäkin voi sinne jättää, mutta painavan akun lisäksi myös ruohonleikkurilaatikko on kannettava takaisin autoon, sillä se ei mahdu veneen sisätiloihin eikä sitä uskalla jättää näkösallekään. Sen verran paljon aikaa kului lähteä saareen vasta seuraavana päivänä. Niin tehdään.

Ensin viedään varmuuden vuoksi uusi akku veneeseen ja kokeillaan sitä, lähteekö moottori käyntiin. Lähtee. Sitten vaan ruohonleikkuri mukaan ja matkaan. Venematka ei ole pitkä, vain neljä, viisi kilometriä ja vie noin 12 minuuttia. Teemme vain pikäkäynnin, puramme venelastin, tarkistamme paikat ja luomme yleissilmäyksen, ettei mitään tärkeää ole jäänyt huomaamatta ja tekemättä. Vaikeinta on hyvästijättö, sillä ensimmäisen kerran sen joutuu tekemään jo silloin, kun kesäloma loppuu. Yleensä loma on loppunut heinäkuussa ja elokuu saattaa olla paras kesäkuukausista. Silloin on vaikeaa olla työssä, kun tietää, että on olemassa mökki ja siellä oma ranta täysin käyttämättömänä, Ajatukset karkaavat väkisin sinne ja mielessä vilahtaa katkeruuden

tunne. Syksyllä jätämme sitten lopulliset jäähyväiset kesälle, kesämökille, saarelle, merelle, maisemalle, kaikelle kesäkivalle. Viimeistään valkovuokkojen aikaan tavataan – niin lupaamme joka syksy.

Tämä viimeinen matka on enää lähinnä tarkistusmatka. Jätämme hankinnat sinne ja käännämme veneen kokan takaisin kohti Naantalia ja etäännyimme vauhdilla saarirannasta. Sinne se jää - Naantalin aukon maamerkki. Sillä on ollut toistasataa vuotta tärkeä merkitys veneilijöille ja on vieläkin. Veneilijät suuntaavat sitä kohti, kun hakevat Kinttaan ja Katavaluodon välistä väylää päästäkseen saaren taakse esim. Askaisiin. Vielä viimeiset vilkaisut olan yli. Siellä se nököttää yksinäisenä. Muita rakennuksia ei näy tai ei ole lähettyvillä. Keltaiset seinät ja punainen katto näkyvät hyvin laajalle alueelle Naantalin aukolla. Katto sai edelliskesänä uuden kerroksen maalia ja nyt se loistaa kirkkaana, toinen puoli kiiltävämpänä kuin toinen. Sama maali, mutta eri purkista. Lopputulos on kuitenkin parempi kuin vaaleanpunaraitaiseksi haalistunut. Keltaisella seinällä on kaksi ikkunaa kuin tummat silmät, jotka seuraavat menoamme. Ikkunat ovat aika uudet ja olen niihin tyytyväinen. Alkuperäiset ikkunalasit vääristivät näkymän ja koin ikkunoitten keskipokat häiritsevinä, koska ne olivat aina tiellä, kun katselin ulos ja merelle. Halusin selkeät, yhtenäiset lasiruudut ilman väliviivoja. Se oli onnistunut päätös. Uudet ikkunat näyttävät sopivan kokoisilta ja niistä on esteetön näköala.

Tuuli on yltynyt sillä aikaa, kun oleskelimme saarella. Laituriin ei olekaan helppo päästä. Tuuli puskee venettä poikittain. Kiskomme sivuköysistä, minkä jaksamme ja saamme veneen tottelemaan ja kiinnitetyksi laituriin. Toteamme, kuten jo monesti ennenkin kesän aikana, että luodetuuli vaikeuttaa laituriin tuloa ja venepaikka on tarkoitettu isommalle veneelle. Molemmipuoliset sivuköydet laiturista takatolppiin ovat välttämättömät. Ilman niitä ei laituriin kiinnittyminen onnistuisi juuri millään säällä. Venepaikassa on vielä toinenkin ongelma. Lokit ovat omineet sinä vuonna

laiturin pään itselleen. Pitkä laituri, sen tolppien päät ja siellä olevat veneet ovat valkoisella sontamaalilla räiskimällä maalattu. Veneilijät ovat yrittäneet estää lintujen oleskelun veneissä keksimällä erilaisia karkotusviritelmiä, mutta huonolla menestyksellä. Eivät auta siimat, käärmeet tai äänimerkit. On siis todella pakko vaihtaa laituri paikkaa. Niin tehdään seuraavana vuonna. Silloin joudumme kysymään, että missä ovat lokit? Niitä ei näy enää missään.

Viimeinen saarimatka on veneen ja samalla mökkeilyn osalta tehty. Seuraava operaatio on veneen nosto ja kaikki siihen liittyvät asiat. Veneen nostajista on kysyntää syksyisin ja keväisin. Pitää löytyä aika, joka sopii sekä nostajalle että itselle ja toivottava, ettei juuri silloin olisi hirvittävän kylmää, kovaa tuulta tai sadetta. Vene ajetaan sovittuna

päivänä ylösottoluiskalle ja siitä se kelataan trailerille. Nostaja vie veneen mukanaan ja tekee pikaisen talvihuollon ja tuo sen sitten takaisin omalle, numeroidulle talvipaikalle. Veneessä on tavaroita, jotka kannattaa poistaa talven tieltä ja mahdollisilta varkailta. Tarkistamme silmämääräisesti veneen kunnon. Pyyhimme pahimmat liat pois veneen kyljistä ja vilkaisemme pohjaa, onko näkinkenkiä tai maalikulumisia. Näkinkenkiä yritämme kaapia pois, mutta mahdolliset maalihommat jätetään keväeseen. Tarkistamme nyt myös ihan uuden asian, nimittäin sen, että nostaja on huoltotöitä tehdessään muistanut panna perätulpan paikoilleen. Mitättömän pieni, lähes huomaamaton tarvike, mutta tärkeä!

Sitten pannaan vene pukkien päälle ja paketoidaan pressulla. Vanha hopeanvärinen pressu varisti keväällä kaiken hopeansa veneeseen, joten uusi pressu ei ole hopean värinen. Pressu pitää kiinnittää huolella, sillä tuulilla ja myrskyillä on käsittämättömät voimat. Kun luomus on valmis, se näyttää isolta kamelilta loimen alla. Istumme hetken rannassa ja tuijotamme etäisyyteen. Ilma on mitä kaunein. Meri on täysin tyyni ja taivas pilvetön. Haemme silmillämme Naantalin kirkon tornin ja

presidentin kesäasunnon. Oma mökki ei ihan näy. Jokunen venekin on vielä liikkeellä. Tietenkin venettä pitää käydä katsomassa talven aikana ja varsinkin, jos on ollut kovia tuulia. Nyt on talvi edessä ja pitkä aika odottaa uutta kevättä ja kesää. Kaikki on kunnossa sitä varten.

Historiaa

Saaret Korkealuoto ja Kinnas sijaitsevat keskeisellä paikalla Naantalın aukolla. Niistä on ollut lyhyt matka asiointiin kaupunkiin ja kirkolle. Saarilla on luultavasti asuttu kauemmin kuin, mitä asiasta tiedämme. Kalastus elinkeinona oli kannattavaa ja saaret olivat luonnollinen asuinpaikka siihen tarkoitukseen. Kesällä veneiltiin ja talvisin kuljettiin jäätä pitkin. Mutta miksi me, nykyihmiset, rupesimme oleskelemaan niissä molemmissa, kun meistä kukaan ei ole kalastaja eikä edes sen lajin harrastaja? Vastauksena on, että syyt löytyvät kyllä, mutta ne ovat tarvinneet joitakin tapahtumia, jotka mahdollistivat asioiden kulun. Saarten historiasta löytyy virallisia perustietoja ja kerron niistä ensin.

Korkealuoto

Korkealuoto on alkuaan kuulunut Carpelanien Odensaaren rälssisäteriin. Rälssi tarkoittaa maaverosta vapaata aatelistilaa ja säteri tarkoittaa tilaa, jossa aatelinen itse asui. Isojako seudulla loppui 1771. Säteriin on 1864 liitetty osa pitäjän yhteisistä lukkarin tiluksista. Odensaaresta on 12.10.1927 erotettu Korkealuoto asutustilana. Enok Lambert Juslin ja Hilda Juslin saivat silloin alkuperäisestä tilasta 9,34 ha ja Tor Hjalmar Carpelanille jäi 208,46 ha.

Kirja kertoo Naantalin aukolla sijaitsevien kahden saaren, Korkealuodon ja Kinttaan- saaren elämästä ennen ja nyt. Olen kirjoittanut samasta aiheesta jo aiemmin, mutta tässä kirjassa on hieman lisätietoa. Enok Lambert Juslinin talvinuotasta saama ennätysellinen lahnasaalis on tämänkin kirjanteon motiivina, mutta myös uusi tuttavuus, Enok Lambertin veli, Gustav Edward. Hänestä löytyi yllättäviä tietoja netistä. Käytän tässä tilaisuutta hyväkseni ja kerron myös muutamia esimerkkejä erikoisesta kansakoulun opettajastamme, joka yhä yllyttää meitä muistelemaan häntä. Opettaja ei liity saariin mitenkään, mutta on ollut epäsuorasti meidän saarilaisten elämässä mukana yhtenä suosituimmista puheenaiheista grillikodan aamutunteina.

